

Den 30 november 2017

Ert datum:

Näringsdepartementet

Er beteckning:

n.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar: Förslag till nationell plan för transportsystemet 2018–2029

Ökade person- och godstransporter på järnväg spelar en central roll för att skapa samhällsekonomiskt effektiva transporter och för att nå klimatmålen.

Inledning

Inlandsbanan är en koncern som består av moderbolaget Inlandsbanan AB samt dotterbolagen Destination Inlandsbanan AB och Inlandståg AB. Inlandsbanan AB ägs av 19 kommuner längs banan. Inlandsbanan AB förvaltar sedan 1993 järnvägsanläggningen Inlandsbanan från Mora till Gällivare på uppdrag av staten. Uppdraget innebär att bibehålla och utveckla Inlandsbanan. För detta får Inlandsbanan AB ett driftsbidrag för att täcka kostnaderna för drift och underhåll av anläggningen.

Uppdraget från ägarna är att driva en verksamhet som stödjer tillväxtarbetet efter hela Inlandsbanans sträckning. I det uppdraget ingår att aktivt arbeta för att hela inlandsbanan samt angränsande tvärbanor åter öppnas för trafik. Bolaget arbetar för att öka såväl godstransporterna som persontrafiken på banan.

Bolaget strävar efter att i alla delar av verksamheten minimera de miljömässiga konsekvenserna av aktiviteterna och att verksamheten därmed ska innebära påtagligt positiva effekter på miljön.

Omfånget av nationell plan

Trots den omfattande ökningen av den finansiella ramen för transportsystemet som helhet under perioden är begränsningarna både synliga och påtagliga. Investeringarna i infrastruktur under de senaste 50 åren har mer än halverats i förhållande till BNP. Det måste anses vara för lite för att kunna upprätthålla ett modernt infrastruktursystem.

Även om det ekonomiska utrymmet i planen är historiskt stort så kan ökningen till viss del förklaras med att exempelvis Inlandsbanan och Öresundsbron, vilka tidigare legat utanför planen nu är inkluderade.

Järnvägens fördelar

Järnvägen är effektiv, energisnål och klimatsmart samt utgör ett långsiktigt hållbart transportslag. Järnvägen är viktig för svensk tillväxt och kan erbjuda snabba, säkra, bekväma och effektiva transporter. Tåget kan frakta stora volymer gods och stora mängder passagerare på förhållandevis liten yta. Tåget gynnar därigenom regionutvecklingen och kan dessutom lösa industrins transportbehov.

Järnvägen bidrar till att utveckla samhället och öka tillgängligheten. Det finns ett tydligt samband mellan investeringar i infrastruktur och långsiktig ekonomisk tillväxt. Fungerande järnväg ökar människors möjligheter att bo eller ta ett arbete på annan ort. Regionerna förstoras och den ekonomiska

tillväxten stimuleras. Den svenska exportindustrin behöver effektiva järnvägstransporter med konkurrenskraftiga priser och leveranser. En satsning på järnvägen är bra för Sverige.

Det är nödvändigt att järnvägen ökar sin kapacitet. Lika viktigt är att järnvägen ökar sin konkurrenskraft för att marknadsmässigt svara upp mot denna volym.

Inlandsbanan

Inlandsbanan går genom ett mycket rikt råvarulandskap där gruv- och metallbaserade samt skogsbaserade näringar dominerar. Tillgången till stabil transportkapacitet på järnväg är viktig för konkurrenskraften. Svensk basindustri är beroende av fungerande godstransporter, framför allt skogsnäringen som ofta inleds på väg för att sedan lastas om till mer klimatsmarta transporter på järnväg.

Inom ramen för den så kallade fyrstegsprincipen som är vägledande inom Trafikverket så vill vi lyfta Inlandsbanan som särskilt intressant. Befintlig infrastruktur ska användas i första hand och den befintliga järnvägsanläggning som skulle kunna svara mot den ökade efterfrågan är idag Inlandsbanan i vissa fall tillsammans med tvärbanorna.

Inlandsbanans standard har under senare år förbättrats men når trots detta inte upp till normal svensk järnvägsstandard. Med en genomgripande upprustning av banan skulle den på kort tid bidra till en avsevärt ökad järnvägskapacitet i hela Norrland men även positivt påverka trafikförutsättningarna i Norge.

En upprustning av Inlandsbanan skulle öppna för mer godstrafik och vara vital för basnäringarna, som skogs-, stål- och gruvindustrin och genom detta även öppna upp för persontrafik. På så vis skapas även en attraktiv transportled som skulle förbättra förutsättningarna för transportarbeten och samhällsservice i hela inlandet. I Jämtland-Härjedalen är besöksnäringen en basnäring med större betydelse för sysselsättning och tillväxt än i många andra regioner. Under senare år har ny persontrafik etablerats på delar av banan. På detta sätt har destinationer som Vemdalen kunnat erbjuda ett miljövänligt resealternativ för gäster från södra Sverige.

En satsning på Inlandsbanan ger en regionförstoring som skapar nytta nationellt, regionalt, lokalt och internationellt, dessutom med den långsiktiga hållbarhet som tågtrafik innebär.

Bland de intressanta möjligheter som Inlandsbanan visar upp finns en tydlig potential att skapa redundans i järnvägssystemet i Norrland, inte minst i samband med utbyggnad och upprustning av stambanan i de nordligare delarna av landet men också för att svara mot ökande transportvolymerna gods- och persontrafik. Tillsammans med befintliga "tvärbanor" från Inlandsbanan till Norrlandskusten kan skogsindustrin använda banan för rundvirkestransporter till anläggningar vid kusten kunna uppnå en svensk normalstandard med avsevärt ökad kapacitet genom enhetlig bärighet och ökad hastighet på banan. Banan kan även anpassas för betydligt längre tåg (längre än TEN-T-kraven 740 m).

För att möjliggöra uppgradering skulle en begränsad höjning av det statliga driftbidraget vara tillräcklig.

En upprustning av Inlandsbanan ...

- skapar ökad kapacitet för järnväg i Norrland och bidrar till ett mer robust transportsystem genom ökad redundans samt omledningskapacitet.
- leder till att naturtillgångar längs banan kan realiseras och bli ekonomiskt intressanta för utvinning.
- ger ökade möjligheter för modern persontrafik/kollektivtrafik som gynnar besöksnäring och invånare.
- möjliggör smidiga och snabba transporter från basnäringarna som förädlas och sedan ska vidare ut i landet och världen.
- skapar arbetstillfällen, skatteintäkter och ökad tillväxt såväl under byggtiden som efter upprustningen.

Fossilfritt Sverige

För att Sverige ska kunna utveckla en växande bioekonomi och bli ett fossilfritt land behövs en rad åtgärder. Biomassa och skogsråvara är grunden för att ställa om Sverige till fossilfrihet och transportinfrastrukturen påverkar den möjligheten. Produktion av biodrivmedel i Sverige är möjligt, men en konkurrenskraftig produktion kräver fungerande transportsystem för skogsnäringen, inte minst på sträckor på landsbygden med lågt trafikarbete eftersom råvaran hämtas från skogen. Järnvägen behöver underhåll i hela landet men skogsnäringens transporter behöver specifika satsningar på de lågtrafikerade banorna. Skogsindustrin påtalar att en speciell strategi för Inlandsbanan och dess tvärbanor vore mycket önskvärd. Att satsa på tvärbanorna skulle även leda till en förbättrad järnvägskoppling mellan kustens industrier och resten av landet. Det skulle också möjliggöra för effektiv godstrafik längs hela Inlandsbanan och underlätta en integrering med det nationella järnvägsnätet.

Prioriterade samhällsutmaningar

Ställa om till ett av världens första fossilfria välfärdsländer

Att förbättra järnvägsinfrastrukturen Inlandsbanan möjliggör en överflyttning av tunga miljökrävande transporter till järnväg. För att Sverige ska kunna utveckla en växande bioekonomi och bli ett fossilfritt land behövs ett fungerande transportsystem för skogsnäringen, för att kunna utvinna bioenergin som finns lagrat i skogen. 1/3 av svensk skogsråvara växer i direkt anslutning till banan. Självklart ska tågtrafiken på Inlandsbanan ske med fossilfria drivmedel.

Investera för ett ökat bostadsbyggande

I inlandets städer sker en positiv bostadsutveckling samtidig så skapar en väl utbyggd infrastruktur med modern persontrafik en större arbetsmarknadsregion. Det ger fler möjligheten att pendla till en attraktiv arbetsmarknad och bidrar till att minska avbefolkningen av landsbygden. Genom en rustad bana kan dessutom byggmaterial, som exempelvis makadam, transporteras från gruvnäringen i norr till Mälardalen där behovet är störst.

Förbättra förutsättningar för näringslivet

Besöksnäringen är den snabbast växande näringen i Sverige. Inlandsbanan, i upprustat skick, skapar förutsättningar för tillväxt i besöksnäringen. En upprustning skulle öppna för mer person- och godstrafik och även vara vital för basnäringarna i Norrland, som skogs-, stål- och gruvindustrin.

Förstärka sysselsättningen i hela landet

Inlandsbanan går genom en tredjedel av Sverige och bidrar stort till destinationsutvecklingen. Besöksnäringen skapar årligen hundratusentals jobb, inte minst för de som ska in på arbetsmarknaden.

Ta höjd för och nyttja digitaliseringens effekter

I samband med en upprustning, finns även möjligheten att gräva ned fiber längs den 110 mil långa banan samtidigt som kabel för trafikledningen av Inlandsbanan dras. Detta skapar mer kapacitet och redundans för fibernätet. Här får hela inlandet en modern uppkoppling för framtiden. Det skapas även stora möjligheter för distansoberoende tjänster vilket kommer ge företagsetableringar och fler arbetstillfällen.

Bidra till ett inkluderande samhälle

Tågresandet i Sverige har fördubblats på kort tid och allt fler väljer att inte ta körkort. Ett tillgängligt och modernt transportsystem skapar förutsättningar för en mer jämställd arbetsmarknad för inlandet och för ett inkluderande samhälle samt har stor betydelse för social hållbar integration och social rättvisa.

Att satsa på Inlandsbanan, en färdig infrastruktur som går genom Sveriges mest råvarurika regioner, är att stärka Sveriges framtid.

- ✓ **skapar kapacitet** för järnvägen i Norrland genom totalrustning av Inlandsbanan.
- ✓ bidrar till **robustare transportsystem** genom redundans.
- ✓ prioriterar **godstrafik**.
- ✓ bidrar till **landsbygdsutvecklingen** i Norrlands inland.
- ✓ bidrar till **näringslivsutveckling för besöksnäringen** i inlandet och fjällen.

Östersund den 30 november 2017

Peter Ekholm
Vd Inlandsbanan AB